

KUZEY MAKEDONYA ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	5
3. DIŞ TİCARET.....	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	13
EKLER:	16

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Kuzey Makedonya Cumhuriyeti
Nüfus	2.069.000 (Nisan 2023, IMF)
Dil	Makedonca
Yüzölçümü	25.173 km ²
Başkenti	Üsküp
Başlıca Şehirleri	Üsküp, Manastır, Kumanova, Pirlepe, Kalkandelen
Yönetim Biçimi	Parlamentar Demokrasi
Devlet Başkanı	Cumhurbaşkanı Stevo Pendarovski
Para Birimi	Makedonya Dinarı (MKD)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Center - WTO), Birleşmiş Milletler (United Nations - UN), Avrupa Konseyi (Council of Europe), Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (North Atlantic Treaty Organization - NATO), Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund - IMF).

Coğrafi Konum

Kuzey Makedonya; kuzeyde Sırbistan ve Kosova, batıda Arnavutluk, güneyde Yunanistan, doğuda Bulgaristan ile komşudur. Makedonya'nın tek büyük ırmağı tam ortasından geçen Vardar Nehri'dir.

Ülkede yüksekliği iki bin metreyi geçen 16 dağ bulunmakla birlikte, en büyük göller Arnavutluk, Yunanistan ve Makedonya Cumhuriyeti'nin kesiştiği noktada bulunan Ohri, Prespa ve Doyuran Gölleridir.

Siyasi ve İdari Yapı

Ülke 1991 yılında Yugoslavya'dan Makedonya ismi ile bağımsızlığını ilan etmiştir. Birleşmiş Milletler ülkeyi 1993 yılında Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti (FYROM) ismi ile tanıdığını duyurmuştur.

Diğer uluslararası örgütler olan Avrupa Birliği, Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü, Uluslararası Para Fonu, Avrupa Yayın Birliği ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi gibi örgütler de ülkeyi Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti (EYMC) adıyla tanımışlardır.

Türkiye, Makedonya Cumhuriyeti'nin bağımsızlık ilanı ile beraber Ülkeyi kendi ismi ile tanımıştır. 2018 Haziran ayında Yunanistan'la yapılan uzun görüşmeler neticesinde Makedonya'nın resmi adının "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti" olması konusunda mutabakata varılmıştır.

K. Makedonya parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. 120 temsilciden oluşan Parlamento 4 yılda bir yapılan seçimlerle oluşturulmaktadır. Hükümet, Parlamentoda çoğunluğa sahip parti tarafından üstlenilmektedir.

K. Makedonya'nın idari yapılanmasında "İstatistiksel Bölgeler" ve "Belediyeler" bulunmaktadır. Makedonya'nın İstatistiksel Bölgeleri; Üsküp Bölgesi, Doğu Bölgesi, Kuzeydoğu Bölgesi, Pelagonya Bölgesi, Polog Bölgesi, Güneydoğu Bölgesi, Güneybatı Bölgesi, Vardar Bölgesi'dir. Makedonya'da 84 belediye vardır. Belediye seçimleri 4 yılda bir yapılmaktadır. Ağustos 2004'te söz konusu 84 belediye yeniden düzenlenmiştir. Bu belediye merkezlerinden on tanesi Büyük Üsküp'ü oluşturur.

Nüfus ve İstihdam

K. Makedonya'nın nüfusu tahmini olarak 2 milyonu aşmıştır ve km²'ye 80,2 kişi düşmektedir. Artmayan ve yaşlanan nüfusun %17,5'i 0-14 yaş arasında, %12,7'si ise 65 yaş ve üzeridir.

Ülkede tahmini rakamlara göre 1 milyon civarında işgücü bulunmaktadır. Bu işgücünün %16,2'si tarım, % 29,2'si sanayi, % 54,5'i hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Sanayi altyapısı, eski Yugoslavya döneminden miras kalan birkaç yatırımdan ibaret olan ülke, donanımlı ve rekabet edebilir bir işgücüne sahip olmakla birlikte iş olanakları çok yetersizdir. Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranının 2022 yılında %15 olacağı ve işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 6. sırayı alacağı tahmin edilmektedir (IMF-2022).

Devletin sağlık programı işverenlerin destekleriyle oluşturulan Sağlık Sigorta Fonu tarafından finanse edilmektedir. Diğer gelirler ise doğrudan devletin kasasından veya vizite ücretlerinden gelmektedir. Ülkede sağlık finansmanının daha güçlü hale getirilmesine ve sektördeki borçlanmanın önüne geçebilmek için düzenlemeler yapılması için çalışmalar yapılmaktadır.

Doğal Kaynaklar

K. Makedonya'da, demir (Kicevo yakınlarındaki Tajmiste, Demir Hisar yakınlarındaki Zvan ve Radovis yakınlarındaki Damjan), kurşun-çinko (Kratovo-Zletovo bölgesinde, Sasa ve Toranica'da), bakır (Radovis çevresinde, Bucim'de), demir mineralleri, manganez, nikel, krom, altın, titanyum ve uranyum bulunmaktadır. Ayrıca Veles'in doğusundan Yunan sınırına doğru ferro-nikel madenine rastlanmıştır. Ülkede az da olsa, molibden, volfram, cıva ve altın da bulunmaktadır.

K. Makedonya'da zengin demir-dışı metaller de mevcuttur. Mermer ve dekoratif taşlar Prilep, Gostivar ve Tetova yakınlarında çıkarılmaktadır. Magnefit ve Kratova yakınlarında zengin kuvars yatakları vardır. Ülkenin çoğu yerinde seramik endüstrisinde kullanılan yüksek kalitede bentolitik kil bulunmaktadır.

Makedonya, zengin bitki örtüsü ve hayvan varlığı ile ünlü yüksek dağlara, dağ akarsularına, göllerine ve birçok termal kaynaklara sahiptir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	13,8	13,6	15,8	17,4	18,5	19,5	20,6	21,7
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	3,9	2,1	2,5	3,2	3,5	3,5	3,5	3,5
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	6.698	6.600	7.672	8.463	8.957	9.489	9.990	10.533
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort,%)	3,2	14,2	10,0	4,3	2,2	2,0	2,0	2,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-3,1	-6,0	-3,3	-3,3	-3,0	-2,9	-2,9	-2,9
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	15,4	14,4	14,3	14,1	14	13,9	13,9	13,9
Nüfus (milyon)	2,07	2,06	2,06	2,06	2,06	2,06	2,06	2,06
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	53,4	52,1	51,6	50,4	51,1	50,7	50,3	50,1

Kaynak: IMF

*Tahmini veriler (Ekim 2023)

K. Makedonya bağımsızlığını kazandığı 1991 yılından bu yana serbest piyasa ekonomisine geçiş ve iş imkanlarını geliştirme çabalarında oldukça yol almış olmakla birlikte, yabancı yatırımları çekmekte diğer Balkan ülkelerine nazaran geri kalmaktadır.

AB'ye adaylık süreci ve bununla bağlantılı olarak son birkaç yıldır gerçekleştirilen reformlar sonucunda sağlanan makroekonomik istikrar sayesinde ekonomideki büyüme ve yeniden yapılanma çabaları sürmektedir.

K. Makedonya ekonomisi, hem ihracat hem de yatırım kaynakları açısından Avrupa Birliği'ne çok sıkı bağlıdır. En önemli sorunlardan biri olan işsizliğin 2008'den bu yana %20-25 civarlarında olduğu söylenmekle birlikte, GSYİH'nın geniş bir kısmını oluşturan ve resmi istatistiklerde yer almayan "gray market" nedeniyle bu rakamın daha düşük olduğu tahmin edilmektedir.

K. Makedonya genel olarak tarım ekonomisine dayanan bir ülkedir. Tarım sektörü GSYİH'nın yaklaşık %10'unu ve aktif nüfusun da %16,2'sini oluşturmaktadır. Başlıca tarım ürünleri; pirinç, pamuk, tütün ve çeşitli meyvelerdir. Koyun ve keçi besiciliği de bir o kadar önemlidir.

Sanayi sektörü GSYH'nın yaklaşık % 23'üne katkıda bulunmakta, işgücünün de % 29,2'sine istihdam sağlamaktadır. Hizmet sektörü ise GSYİH'nın %54,2'sini oluşturmakta ve nüfusun da %54,5'ini istihdam etmektedir. Hizmetler özellikle ticaret, taşımacılık, telekomünikasyon, bankacılık alanlarında yoğunlaşmaktadır.

Ülkede sınırlı kapasitede demir, bakır ve kurşun cevherleri bulunmaktadır. Ülkenin en önemli sanayi sektörleri; kimyevi ürünler, demir-çelik, makine, metalürji ve tekstildir. Tekstil, özellikle de deri sanayii, en önde gelen sanayi kolunu oluşturmaktadır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

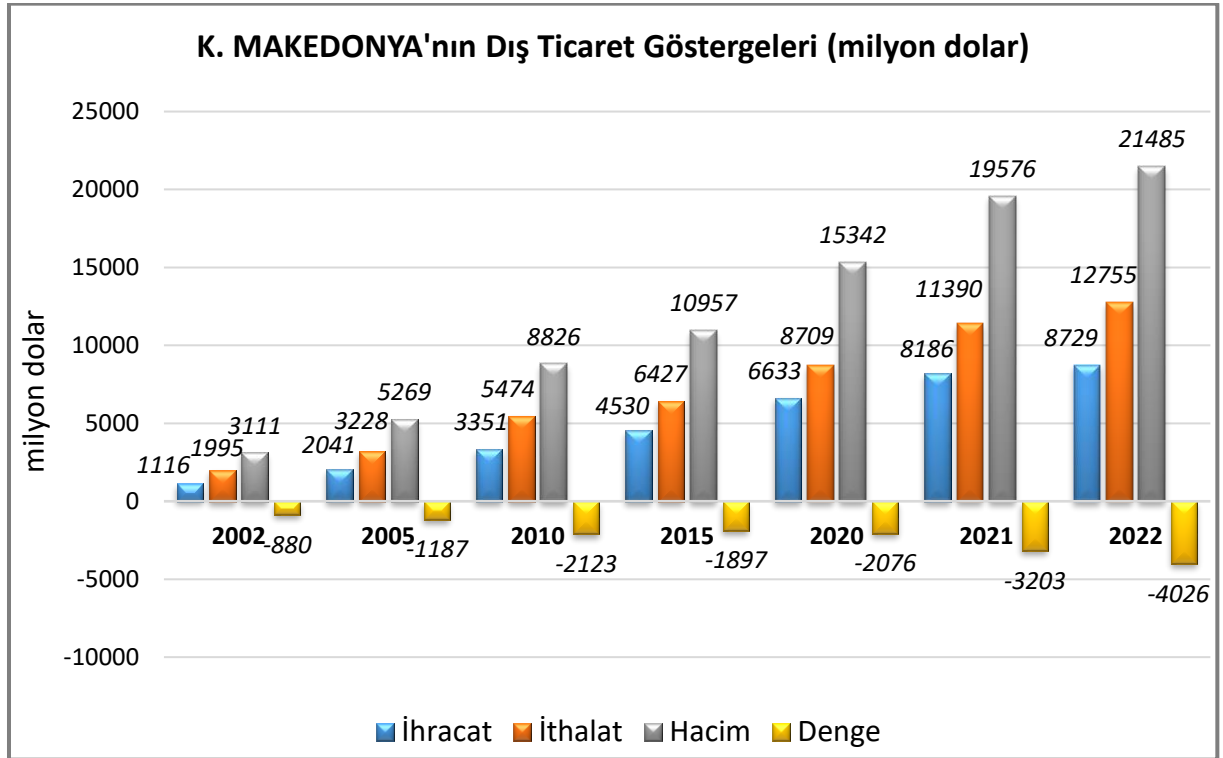
K. Makedonya'nın yeni Gümrük Kanunu AB standartlarına uygun olarak hazırlanmıştır. K. Makedonya Cumhuriyetine ithal edilen ürünlerin çoğuna gümrük vergisi uygulanmaktadır. Gümrük vergi oranları 0 ile %30 arasında değişmektedir. Bazı gıda ürünlerinde bu oran %60'a ulaşmaktadır (bazı meyve ve sebze, tahıl, alkollü ve alkolsüz içecekler ve tütün). Ortalama gümrük vergi oranı %7'nin altındadır.

İthal edilen ürünlerin çoğuna kalite kontrolü uygulanmaktadır. Kalite kontrolüne tabi tutulan ürünler arasında tarım ürünleri, taşıt araçları ve elektrikli aletler ya da standartlara uygun olmaması halinde tüketicilerin sağlığına zararlı olabilecek ürünler yer almaktadır. Ayrıca bazı ürünlere fito-patolojik ya da veteriner kontrolü yapılmaktadır.

İthalat izinlerini K. Makedonya Ekonomi Bakanlığı vermektedir. Ürünlerin çoğu için izinler sadece formalitedir, fakat ilaç ve askeri ekipman konusunda izin almak daha zor olabilmektedir.

Ülkenin başlıca dış ticaret ortakları; Almanya, Sırbistan, Bulgaristan, Belçika, İtalya, Birleşik Krallık, Yunanistan ve Çin'dir.

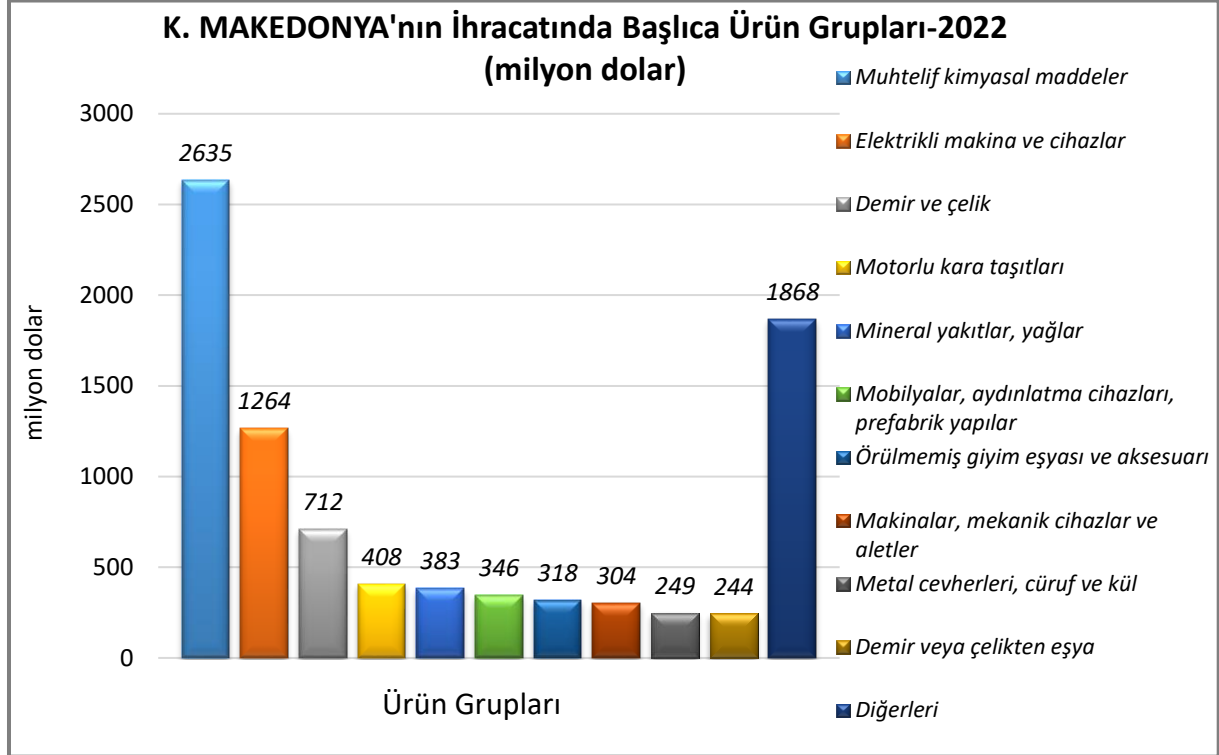
Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap-www.trademap.org.

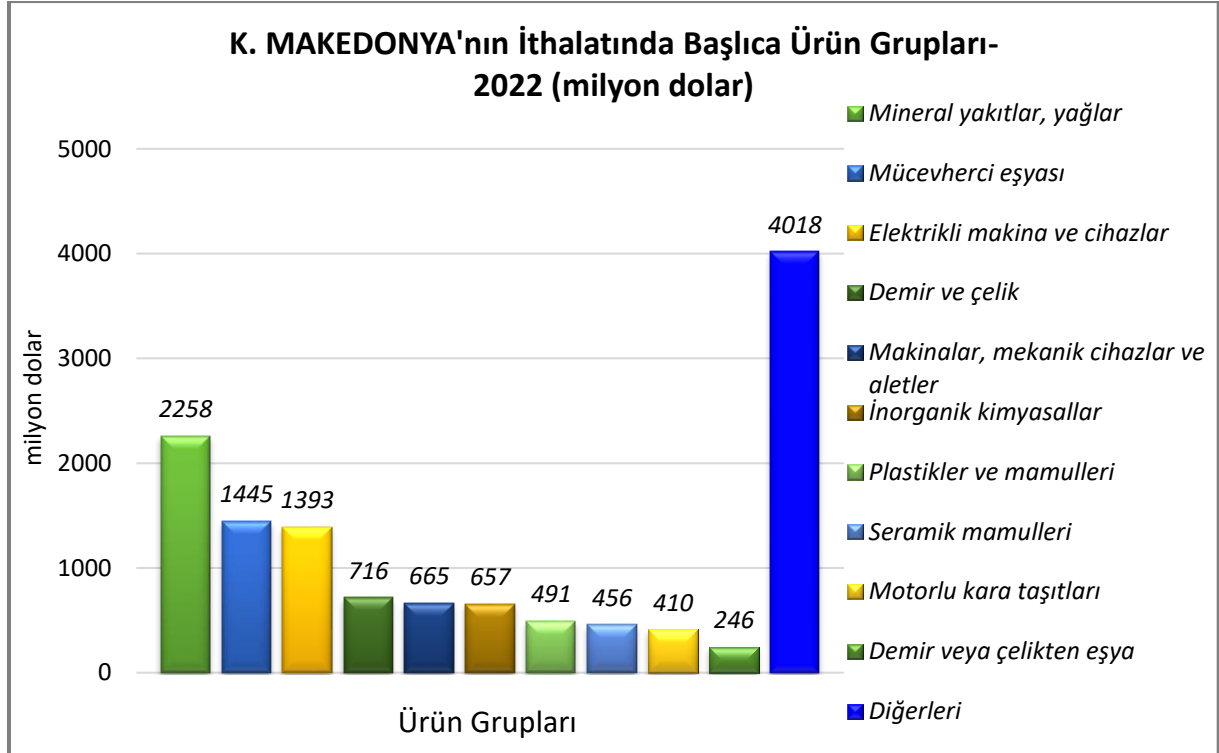
Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak:Trademap, [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

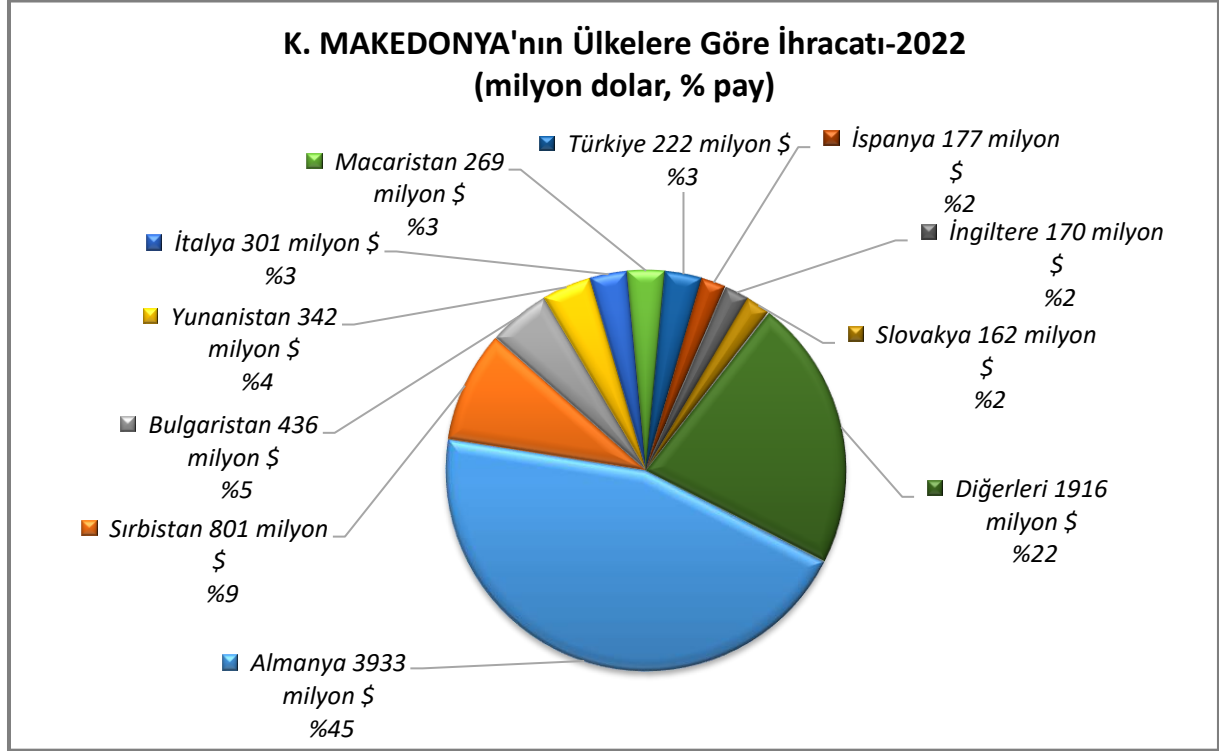
İthalat

Kaynak:Trademap, [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

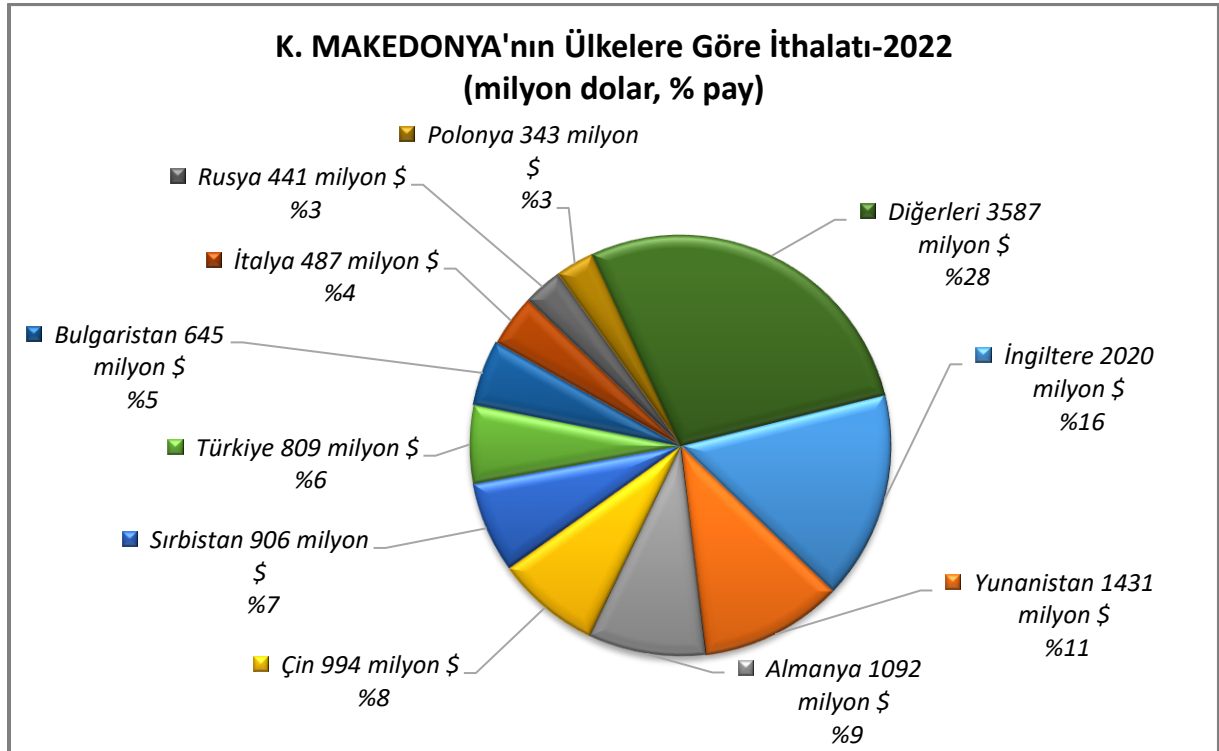
Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak:Trademap, [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak:Trademap, [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Küçük ve açık bir ekonomi olarak K. Makedonya, yabancı yatırımları çekmek için aktif adımlar atmaktadır. Özellikle yabancı yatırımcıların yerli ortakları ile aynı haklardan yararlanmalarını sağlayıcı ve diğer haklarını da güvence altına alıcı düzenlemeler yapılmasına önem verilmektedir. Hükümetin önceliği yabancı yatırımcıları ülkeye çekmek ve özel sektöre ağırlık vermektir.

Yunanistan ile yaşanan isim sorununun çözümüne ilişkin yoğun uluslararası çabalar nihayet sonuç vermiş, iki ülke arasında 12 Haziran 2018 tarihinde imzalanan anlaşma ile Makedonya'nın resmi adının "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti" olarak değiştirilmesi hususunda mutabakata varılmıştır. Böylece "ülkesel ve bölgesel güvenliği" önemli bir ölçüt olarak değerlendiren uluslararası yatırımcılar açısından önemli bir engel aşılmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2028*
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırım (milyon \$)	696,3	800,0	800,0	830,0	860,0	890,0	940,0
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırımın GSYİH Ya Oranı (%)	5,0	5,6	5,1	4,9	4,7	4,5	4,4
Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırım (milyon \$)	8.616,0	9.416,0	10.216,0	11.046,0	11.906,0	12.796,0	13.736,0
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırım Stoku (milyon \$)	-243,1	-100,0	-80,0	-80,0	-80,0	-80,0	-80,0
Ülke Dışına Yapılan Doğrudan Yatırım Stoku (milyon \$)	1.319,0	1.419,0	1.499,0	1.579,0	1.659,0	1.739,0	1.819,0

Kaynak: The Economist Intelligence Unit-EIU

*Tahmini veriler (Nisan 2023)

K. Makedonya'daki yabancı yatırımların önemli bir kısmı telekomünikasyon, bankacılık, sigortacılık, petrol sanayi, tekstil, gıda, tütün, ticaret ve hizmet sektöründe görülmektedir. Son dönemde, çeşitli doğrudan yabancı sermaye yatırım yöntemleriyle K. Makedonya'da yatırım yapan şirketlerin sayısı artmaktadır. K. Makedonya Merkez Bankası'nın yaptığı açıklamaya göre, Hollanda, Avusturya, Slovenya ülkeye yapılan yatırımlarda ilk üç sırayı paylaşmakta olup, Türk yatırımları diğer ülkelere oranla düşük düzeylerde kalmaktadır.

K. Makedonya Hükümetince yabancı yatırımcı beklendiği ilan edilen alanlar:

- Bilişim ve iletişim teknolojileri,
- Tarım ve gıda işleme teknikleri,

- Otomotiv,
- Turizm,
- Metalürji,
- Kimyasallar,
- Enerji,
- Toplu konut inşaatları,
- Altyapı yatırımları (atık su ve içme suyu projeleri),
- Sigortacılık,
- Tütün ve sigara,
- Tekstil (hazır giyim, deri),
- Bankacılık yatırımları olarak sıralanabilir.

Söz konusu alanların yanı sıra, K. Makedonya açısından ana doğal gaz nakil hatlarından birine dahil olmanın büyük önem taşıdığı hususu Makedon yetkililerce sıklıkla dile getirilmektedir. Bu konuyla bağlantılı olarak, halihazırda evsel doğal gaz tüketimi henüz bulunmayan K. Makedonya'da, başta Üsküp şehri olmak üzere, hem evsel hem de endüstriyel doğal gaz nakil ve dağıtımını önem taşıyan bir yatırım alanı olarak değerlendirilmektedir.

Yabancı Yatırım Mevzuatı

Kuzey Makedonya Anayasası, yabancıların kanunlara uygun olarak mal edinmelerini, kazançlarını serbestçe yurt dışına çıkarmalarını ve Makedon vatandaşlarıyla eşit şekilde şirket kurabilmelerini garanti etmektedir. Yabancı yatırımları düzenleyen özel bir kanun bulunmamakta olup, vergiler, imtiyazlar ve devlet destekleri anlamında tüm firmalar aynı prosedürlere ve mevzuata tabi bulunmaktadır.

K. Makedonya'da özelleştirme neredeyse tamamlanmıştır. Özel sermaye piyasada hakim durumdadır. K. Makedonya kanunlarına göre, geriye kalan devlet sermayeli şirketlerin özelleştirilmesi işlemlerinde yerli ve yabancı yatırımcılar eşit fırsatlara sahip olup, yabancı yatırımcılara karşı olan hiçbir düzenleme bulunmamaktadır. Yolsuzluk ve uygunsuzlukları en aza indirmek için internet üzerinden prosedürlerin işletilmesi etkinlik ve uluslararası tanınırlık açısından daha uygun olmakla birlikte, bu uygulama henüz yaygınlaşmamıştır.

K. Makedonya'da firma kurma işlemlerinde Merkez Sicil tek yetkili kurumdur. Oluşturulan tek başvuru sistemi (one-stop-shop system) sayesinde, şirket kurma işlemleri 4 saatte ve çok düşük maliyetlerle sonuçlandırılmaktadır. Buna göre, yatırımcılar Merkez Sicil'de tek bir ofisle muhatap olmakta, başvuruları bu ofise yapmakta, gerekli bilgileri söz konusu ofisten alabilmekte ve başvurularını tek bir elemandan takip edebilmektedir. Söz konusu tek başvuru sistemi, K. Makedonya'nın değişik yerlerindeki 32 adet kurum ve kuruluş ofisleriyle elektronik olarak bağlı olan Merkez Sicil tarafından yürütülmekte ve sonuçlandırılmaktadır. K. Makedonya halihazırda birçok ülke ile ikili yatırım anlaşmaları imzalamış ve çok taraflı konvansiyonları da iç hukukuna adapte etmiştir (detaylı bilgiler için; Makedonya Yatırım ve ihracatı Geliştirme Ajansı-InvestMacedonia: <http://www.investinmacedonia.com/>). Kurumlar ve gelir vergisi %15'ten, 2007 yılında %12'ye, 2008 yılında ise %10'a düşürülen K. Makedonya, Avrupa'daki en düşük vergi oranlarından birine sahiptir. Bu önlemlerle yabancı yatırımların artırılması, ekonomik büyümenin sağlanması ve işsizlik oranının düşürülmesi hedeflenmiştir.

Serbest Bölgeler

K. Makedonya’da serbest bölgelerin şartları, ölçütleri ve anlaşma koşulları Makedonya Teknolojik Sanayi Gelişme Bölgeleri (Technological Industrial Development Zones) Yasası ile düzenlenmektedir. Serbest bölgelere yönelik olan gelişim, denetim ve tesis kurma aktivitelerini yönetmek için Serbest Ekonomik Bölgeler Müdürlüğü (Directorate for Technological Industrial Development Zone) kurulmuştur (Makedonya Serbest Bölgeler-Free Trade Zone "Bunardzik" <http://www.bunardzik.com.mk>). Söz konusu yasa, K. Makedonya’daki “serbest bölge” olarak adlandırılan ve Türkiye’deki serbest bölge, organize sanayi bölgesi ve teknoparkların bazı özelliklerini bir arada barındıran “Teknolojik Sanayi Gelişme Bölgeleri” bir dış ticaret enstrümanı olmaktan ziyade, ülkedeki ekonomik ve teknolojik gelişimin hızlandırılmasının ve ülkeye yabancı yatırımcı çekilmesinin en önemli araçlarından biri olarak tasarlanmıştır.

K. Makedonya’daki Serbest Bölgeler, seçilmiş bazı sektörlerde sadece üretim yapılması üzerine tasarlanmıştır. Söz konusu bölgelerde sadece ticari faaliyette bulunacak firmalar çalışmamaktadır. Ayrıca, bu bölgelerde yapılacak üretimin iç piyasa yerine ihracata yönelik olması gerekmektedir. Ülkede toplam 11 adet Serbest Bölge bulunmaktadır. Teknolojik Sanayi Geliştirme Bölgesi (Technological Industrial Development Zone) olarak adlandırılan K. Makedonya serbest bölgelerinde kazanç ve kişisel gelir vergilerinden 10 yıl boyunca muafiyet sağlanmaktadır. Ayrıca, serbest bölgedeki yatırımcılar hammadde, makineler ve parçaları ve ilgili ürünler için KDV ve gümrük vergilerinden muaf tutulmaktadır. Serbest bölgedeki araziler çok düşük fiyatlarla ve 99 yıla kadar uzun dönemli kiralama (leasing) imkanı ile yatırımcılara sunulmaktadır.

Serbest bölgede yatırım yapan firmalar için gerekli altyapı hizmetlerine (doğal gaz, su, kanalizasyon ve elektrik) erişim sağlanmasına ilişkin herhangi bir masraf üstlenmek durumunda kalmadığı gibi, söz konusu giderlerle ilgili altyapı vergilerinden de muaf tutulmaktadır. Ayrıca, yatırımcılar inşaat izinleri konusunda ödenmesi gereken ücretlerden de serbest bölgelerde muaf bulunmaktadır. Yine serbest bölgedeki araziler çok düşük fiyatlarla ve 99 yıla kadar uzayabilen kiralama (leasing) imkanı ile yatırımcılara sunulmaktadır.

Serbest Bölgelerdeki Vergi Avantajları

VERGİ	Vergi Oranı	Serbest Bölge Dışında	Serbest Bölge İçinde
KDV	% 18	% 18	% 0
ÖTV	% 5-% 62	% 5-% 62	% 0
Kurumlar Vergisi	% 10	% 10	% 0 (10 yıl boyunca)
Kişisel Gelir Vergisi	% 10	% 10	% 0 (10 yıl boyunca)
Emlak Vergisi	% 0,1	% 0,1	% 0

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

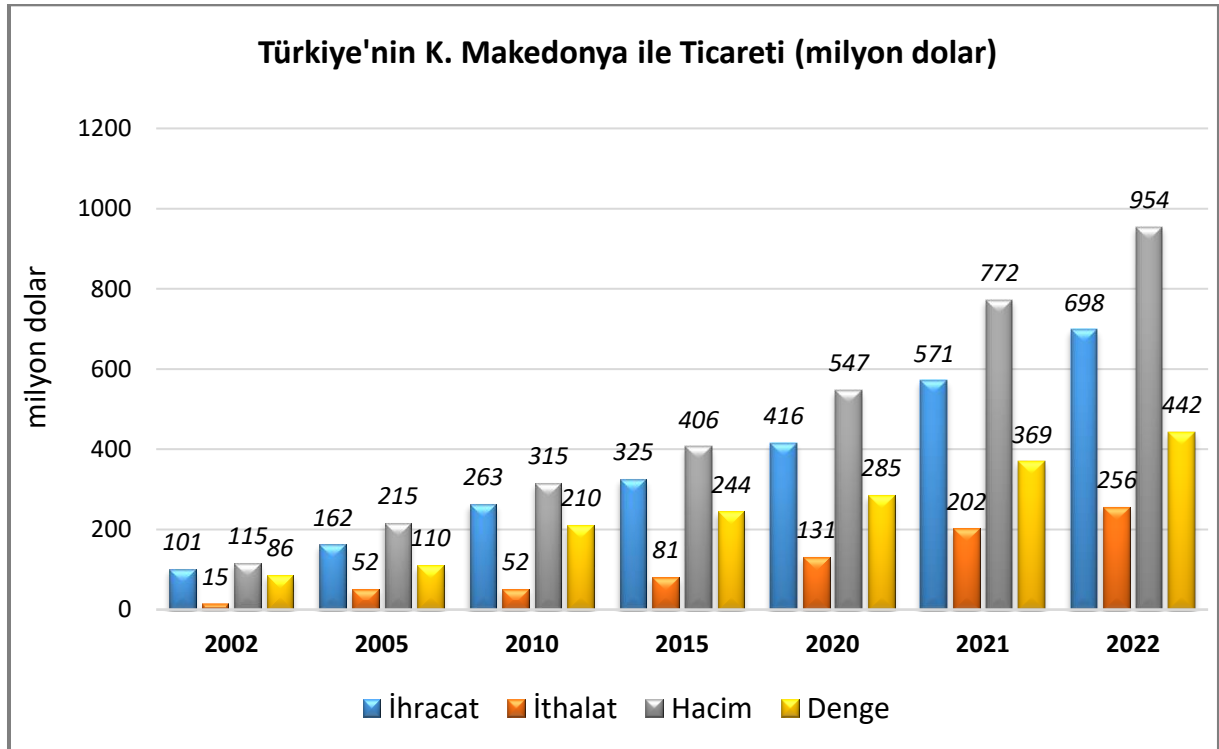
K. Makedonya pazarı hala birçok açıdan bakir bir pazar niteliği taşımakta ve hemen hemen tüm sektörlerde önemli rekabet imkanları bulunmaktadır.

Kuzey Makedonya’da Türkiye imajı çok olumludur. Bu olumlu ülke imajı, olumlu Türk malı algısını da desteklemekte, Türk malları; kalitesi, tasarımı ve uygun fiyatı ile beğeni toplamaktadır.

Türkiye’den bakıldığında küçük bir pazar olarak algılanan K. Makedonya, Balkanlarda önemli bir transit geçiş ve dağıtım merkezi pozisyonundadır. Bu nedenle Ülke pazarı tek başına değil, çevresindeki bölgenin potansiyeli ile birlikte değerlendirilmelidir.

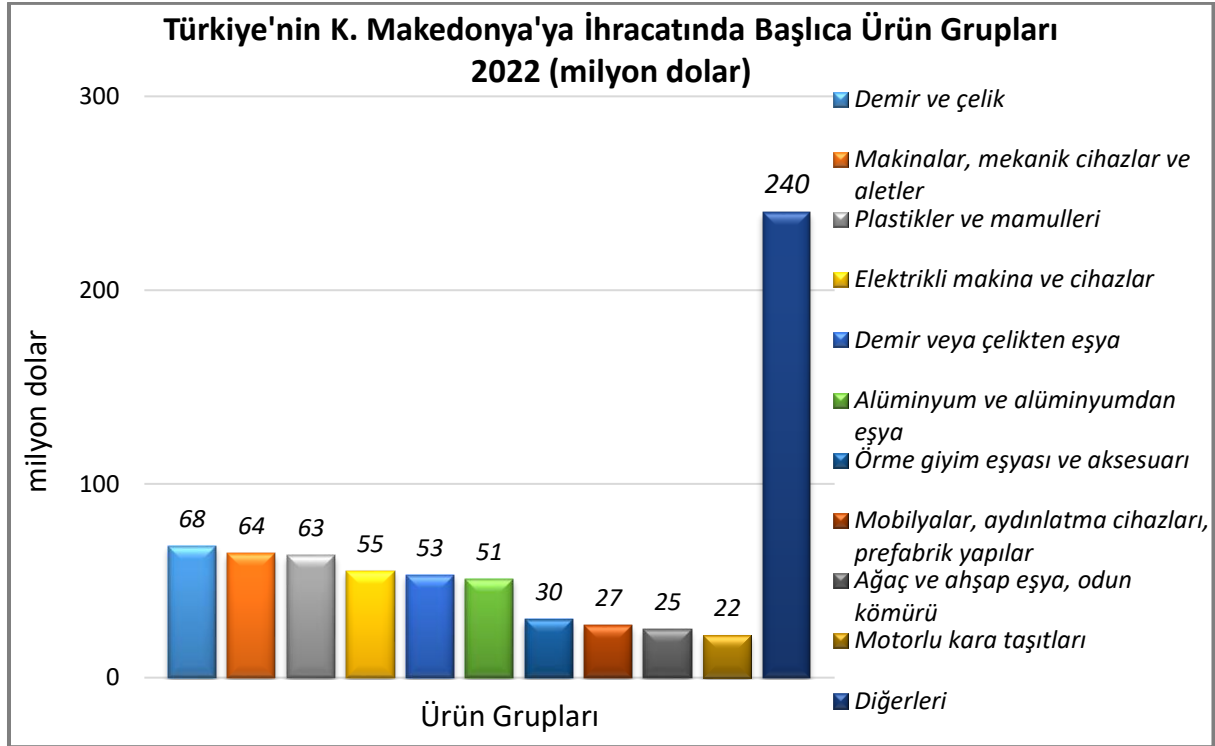
Türkiye ile Makedonya arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması, 7 Eylül 1999 tarihinde imzalanmıştır. Anlaşmanın Onaylandığına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı 25 Temmuz 2000 tarih ve 24120 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Anılan Anlaşma 1 Eylül 2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Türkiye-K. Makedonya Dış Ticareti

Kaynak: TÜİK

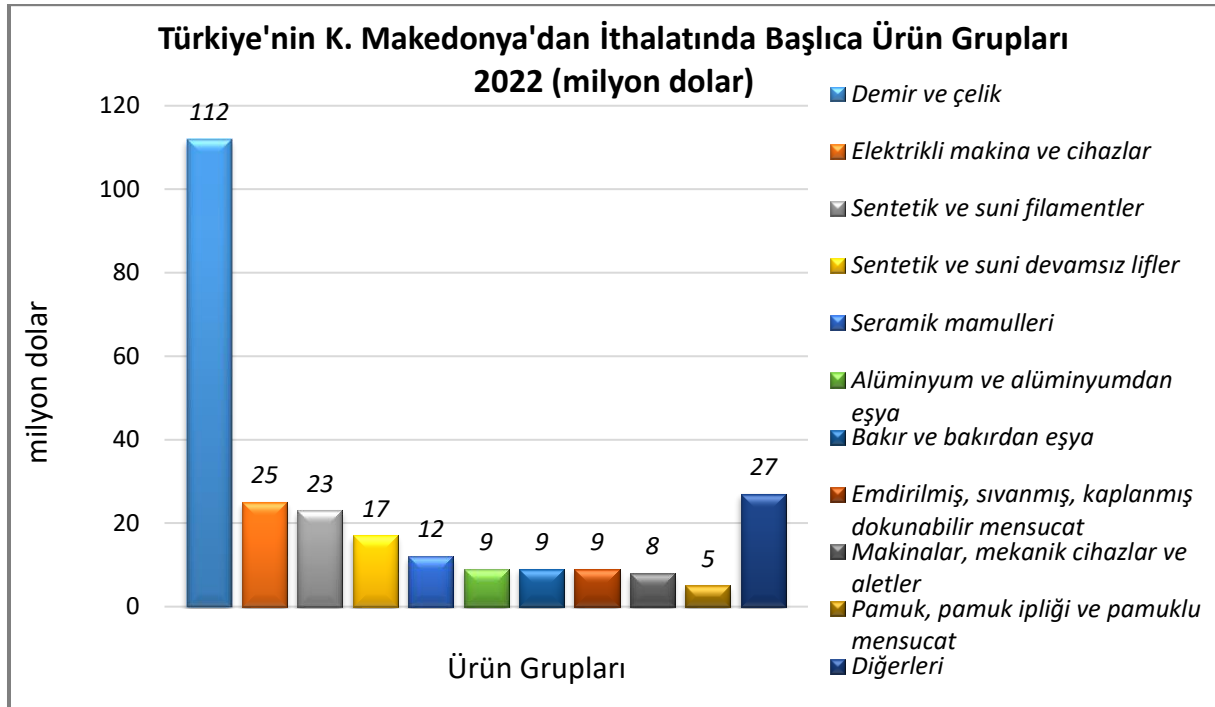
Türkiye'nin K. Makedonya'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin K. Makedonya'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Yatırım İlişkileri

Türkiye'den bakıldığında küçük bir pazar olarak algılanan K. Makedonya'da Türk yatırımları istenen miktarda bulunmamaktadır. İkili ekonomik ve ticari işbirliğinde açılım ve atılımda bulunulmasına yönelik yoğun çabalar sonucunda, büyük Türk şirketlerinin K. Makedonya'ya olan ilgileri son zamanlarda artmaya başlamıştır. Ülkeyi ekonomik ve sosyal açıdan tehdit eden işsizlikle mücadelede dış yatırımlara büyük umut bağlayan Makedon hükümetlerinin de son dönemde şirketlerimizi büyük ölçüde özendirici bir tutum takındığı gözlemlenmektedir.

Türkiye'nin 2021 yılı itibarıyla K. Makedonya'da 281 milyon dolarlık bir yatırım stoku bulunmaktadır (TCMB). K. Makedonya'ya doğrudan yabancı sermaye yatırımı gerçekleştiren Türk şirketlerinin önemli bölümü KOBİ niteliğindeki firmalardır.

Gerek tarihi ve kültürel bağlarımız gerekse ülkemizin jeo-ekonomik ve ticari çıkarları açısından K. Makedonya'nın ihmal edilmemesi gerekmektedir. Ülke hemen her sektörde gerek K. Makedonya pazarı gerek Bölge ve ilerleyen aşamada tüm Avrupa'ya yönelik ciddi ticaret, yatırım ve işbirliği imkanları ve fırsatları sunmaktadır.

K. Makedonya'da, yaş meyve-sebze ve işlenmiş gıda sanayi (organik tarım) (tavuk çiftliği) (süt ve sütten mamul ürünler), otomotiv yan sanayi, bilişim teknolojileri, paketleme makineleri (tetrapak ve diğer), tekstil, deri işleme tesisleri, ağaç işleme ve mobilya sanayi, her türlü makine, makine imalat sanayi (montaj yatırımları), inşaat malzemeleri, madencilik (mermer), kireç ocağı, su arıtma cihazları, altyapı araç ve gereçleri Türk firmaları açısından başlıca yatırım ve ticaret alanlarını oluşturmaktadır.

Fuar Katılımları:

T.C. Ticaret Bakanlığı Tarafından 2022 Yılı Destek Kapsamına Alınan Yurt Dışı Fuarlar (Milli/Bireysel):

<https://ticaret.gov.tr/ihracat/fuarlar/2022-ve-2023-yilinda-destek-kapsamina-alinan-yurtdisi-fuarlar>

EKLER:***EK-1: K. Makedonya'nın İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)***

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		6 633 216	8 186 315	8 729 356	100,0	6,6
3815	Reaksiyon başlatıcılar, hızlandırıcılar, katalitik müstahzarlar	1 325 432	1 884 967	2 625 502	30,1	39,3
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	572 343	632 491	632 496	7,2	0,0
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	236 528	260 163	265 715	3,0	2,1
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	140 151	181 229	254 513	2,9	40,4
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	124 556	193 833	239 833	2,7	23,7
2716	Elektrik enerjisi	50 167	47 939	214 735	2,5	347,9
7202	Ferro alyajlar	226 367	287 944	182 462	2,1	-36,6
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	140 846	169 034	169 287	1,9	0,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	35 863	91 207	152 359	1,7	67
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	773 608	892 978	152 338	1,7	-82,9
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	119 433	196 713	130 757	1,5	-33,5
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	121 592	127 203	129 610	1,5	1,9
8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	132 954	29 069	128 979	1,5	343,7
8507	Elektrik akümülatörleri (bunların separatörleri dahil)	85 979	132 327	123 121	1,4	-7,0
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	136 253	144 920	115 449	1,3	-20,3

Kaynak: Trademap, K. Makedonya verileri

EK-2: K. Makedonya'nın İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		8 709 069	11 389 534	12 755 184	100,0	12,0
7110	Platin (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	1 136 281	1 406 970	1 432 558	11,2	1,8
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	357 085	635 355	1 137 800	8,9	79,1
2716	Elektrik enerjisi	175 452	325 785	620 043	4,9	90,3
2843	Kolloidal haldeki kıymetli metaller, kıymetli metallerin anorganik veya organik bileşikleri ve amalgamları	250 697	565 281	512 175	4,0	-9,4
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	101 725	164 265	399 530	3,1	143,2
6909	Laboratuvarda, kimyasal, teknik işlerde, ziraatta kullanılan seramikten cihaz ve eşya	371 068	419 782	389 925	3,1	-7,1
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	203 249	252 354	274 369	2,2	8,7
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	185 035	297 330	252 760	2,0	-15,0
8703	Otomobiller	173 589	246 771	196 823	1,5	-20,2
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	186 251	223 768	174 512	1,4	-22,0
8541	Diyodlar, transistörler vb. yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	24 965	37 230	160 792	1,3	331,9
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	58 715	55 945	142 561	1,1	154,8
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb.)	119 652	141 240	141 992	1,1	0,5
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	97 991	129 821	129 976	1,0	0,1
7214	İnşaat demiri	61 194	95 623	104 016	0,8	8,8

Kaynak: Trademap, K. Makedonya verileri

EK-3: K. Makedonya'nın Ülkelere Göre İhracatı (1 000 dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		6 633 216	8 186 315	8 729 356	100,0	6,6
1.	Almanya	3 128 533	3 830 027	3 933 221	45,1	2,7
2.	Sırbistan	523 189	701 824	800 724	9,2	14,1
3.	Bulgaristan	311 117	396 324	436 418	5,0	10,1
4.	Yunanistan	200 337	243 237	342 499	3,9	40,8
5.	İtalya	163 936	245 244	301 275	3,5	22,8
6.	Macaristan	197 210	251 651	268 894	3,1	6,9
7.	Türkiye	97 669	151 241	222 063	2,5	46,8
8.	İspanya	101 926	136 604	176 596	2,0	29,3
9.	İngiltere	162 438	210 820	170 367	2,0	-19,2
10.	Slovakya	101 100	157 136	161 606	1,9	2,8
11.	Hollanda	126 755	134 864	154 720	1,8	14,7
12.	Çekya	71 357	131 612	143 489	1,6	9
13.	Belçika	180 600	72 389	141 153	1,6	95
14.	Slovenya	86 746	108 447	124 664	1,4	15,0
15.	Romanya	120 810	115 104	124 659	1,4	8,3

Kaynak: Trademap, K. Makedonya verileri

EK-4: K. Makedonya'nın Ülkelere Göre İthalatı (1 000 dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		8 709 069	11 389 534	12 755 184	100	12,0
1.	İngiltere	1 358 360	2 018 547	2 020 155	15,8	0,1
2.	Yunanistan	516 064	868 586	1 430 977	11,2	64,7
3.	Almanya	928 033	1 158 781	1 092 235	8,6	-5,7
4.	Çin	599 565	760 184	994 428	7,8	30,8
5.	Sırbistan	676 693	871 256	906 202	7,1	4,0
6.	Türkiye	444 999	625 191	809 485	6,3	29,5
7.	Bulgaristan	353 760	485 217	644 550	5,1	32,8
8.	İtalya	387 759	493 045	486 527	3,8	-1,3
9.	Rusya	147 364	176 367	440 845	3,5	150,0
10.	Polonya	243 513	339 996	342 868	2,7	0,8
11.	Romanya	212 299	297 449	256 044	2,0	-13,9
12.	Macaristan	205 889	227 029	228 695	1,8	0,7
13.	ABD	236 277	223 841	183 778	1,4	-17,9
14.	Hollanda	134 866	167 639	177 130	1,4	5,7
15.	Slovenya	157 823	175 139	172 351	1,4	-1,6

Kaynak: Trademap, K. Makedonya verileri

Ek-5: Türkiye'nin K. Makedonya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		415 936	570 555	698 242	100,0	22,4
7604	Alüminyumdan çubuklar ve profiller	8 163	22 633	39 434	5,6	74,2
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	291	2 341	26 109	3,7	1015,3
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	8 562	11 868	22 706	3,3	91,3
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	461	11 576	18 383	2,6	58,8
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	4 116	5 920	17 605	2,5	197,4
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	1 499	5 893	12 649	1,8	114,6
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	7 720	11 998	12 226	1,8	1,9
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	4 822	7 549	10 936	1,6	44,9
4411	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar	5 481	6 733	10 366	1,5	54,0
7214	İnşaat demiri	565	451	10 236	1,5	2169,6
7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	3 683	6 496	9 908	1,4	52,5
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folyo (gözeneksiz)	4 206	6 742	9 354	1,3	38,7
6907	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.	6 088	9 551	9 061	1,3	-5,1
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	8 486	9 150	8 365	1,2	-8,6
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	5 991	13 693	8 295	1,2	-39,4

Kaynak: Trademap, TR verileri

Ek-6: Türkiye'nin K. Makedonya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		130 733	201 540	256 256	100	27,1
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	44 914	59 186	110 997	43,3	87,5
5407	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar	4 940	20 928	23 191	9,0	10,8
5515	Sentetik devamsız liflerden diğer dokunmuş mensucat	1 459	6 438	17 105	6,7	165,7
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	5 285	8 416	12 029	4,7	42,9
6902	Ateşe dayanıklı tuğlalar, döşeme tuğlaları, karolar ve inşaatta kullanılan ateşe dayanıklı benzeri seramik eşya	7 854	12 265	11 642	4,5	-5,1
7602	Alüminyum döküntü ve hurdaları	1 888	9 023	9 092	3,5	0,8
5903	Plastik emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya plastikle lamine edilmiş mensucat	7 090	7 036	8 607	3,4	22,3
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	0	11 567	5 949	2,3	-48,6
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanslar	6 054	5 321	5 277	2,1	-0,8
5211	Pamuklu mensucat (pamuk oranı < % 85 olan sentetik veya suni liflerle karıştırılmış olup m2. ağırlığı 200 gr.ı geçenler)	2 951	2 260	3 865	1,5	71,0
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	8	1 667	3 798	1,5	127,8
5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş olsun olmasın)	2 483	2 686	3 371	1,3	25,5
8534	Baskı devreler	4 563	2 729	3 177	1,2	16,4
7404	Bakır döküntü ve hurdaları	705	1 025	3 098	1,2	202,2
8419	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar, elektrikli olmayan şofbenler veya depolu su ısıtıcıları	309	835	2 658	1,0	218,3

Kaynak: Trademap, TR verileri